

**MONITORING
PLANU ROZWOJU
EKONOMII SPOŁECZNEJ
NA MAZOWSZU
NA LATA 2021–2030.**

**RAPORT ZA
2023 ROK**

Łączymy

Aktywizujemy

Wspieramy

Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

ul. Grzybowska 80/82
00-844 Warszawa
tel.: 22 376 85 00
e-mail: mcps@mcps.com.pl

Dokument wytworzono w okresie styczeń – maj 2024 r.

Opracowanie: Wydział Ekonomii Społecznej

Działanie zostało zrealizowane w ramach projektu pt. „Dla Ciebie, dla mnie, dla nas – rozwój usług społecznych na Mazowszu”, współfinansowanego ze środków UE w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021–2027, Priorytet IV Spójność społeczna i zdrowie, Działanie FERS.04.13 – Działania w celu zwiększenia równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości trwałych i przystępnych cenowo usług.

Fundusze Europejskie
dla Rozwoju Społecznego

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Spis treści

Spis treści.....	3
I. Podstawa prowadzenia monitoringu.....	5
II. Monitoring mazowieckich podmiotów ekonomii społecznej.....	5
III. Weryfikacja rezultatów i wskaźników za 2023 rok.....	6
IV. Opis szczegółowych działań.....	13
V. Zgłoszone problemy i potrzeby.....	31
VI. Podsumowanie działań realizowanych w 2023 rok.....	33

I. Podstawa prowadzenia monitoringu

Zgodnie z zapisami Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2021–2030 (Plan) monitoring jest prowadzony corocznie w I kwartale roku następującego po roku, którego dotyczy monitoring. Sprawozdanie z monitoringu jest przedstawiane Regionalnemu Komitetowi Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego (RKRES WM) i Zarządowi Województwa Mazowieckiego w II kwartale danego roku, a następnie jest publikowane na stronie internetowej Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej (MCPS).

Zbieranie danych potrzebnych do sporządzenia sprawozdania z monitoringu jest realizowane w oparciu o analizę danych zastanych, badania, analizy i ekspertyzy oraz poprzez ankiety badawcze, kierowane do jednostek samorządu terytorialnego (JST) i urzędów pracy (UP). Po raz pierwszy dane od ośrodków wsparcia ekonomii społecznej (OWES) opracowane zostały na podstawie sprawozdań z realizacji zadań publicznych oraz ankiet zbieranych w cyklu półrocznym (styczeń–czerwiec, lipiec–grudzień). Nie były kierowane do nich osobne ankiety badawcze. Dane od przedsiębiorstw społecznych (PS) opracowane zostały na podstawie własnej analizy danych zastanych.

Zgodnie z założeniami Planu corocznie są weryfikowane wybrane rezultaty długookresowe wraz z ich wskaźnikami. Pozostałe rezultaty podlegają badaniu ewaluacyjnemu. Analizowane są również działania i wskaźniki wszystkich celów szczegółowych Planu.

W niniejszym dokumencie weryfikowane są zapisy z Planu, które obowiązywały w 2023 r.

II. Monitoring mazowieckich podmiotów ekonomii społecznej

Według stanu na grudzień 2023 r. na Mazowszu było zarejestrowanych¹: 17 centrów integracji społecznej (CIS), 19 klubów integracji społecznej (KIS), ponad 1900 kół gospodyń wiejskich (KGW), ok. 15 tys. organizacji pozarządowych (NGO), 12 spółdzielni inwalidów, niewidomych (sp. i. i n.), 60 spółdzielni pracy (sp. pr.), 157 spółdzielni socjalnych (sp. socj.), 29 spółek non for profit, 87 warsztatów terapii zajęciowej (WTZ), 10 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ). Z tego grona 48 podmiotów posiada status przedsiębiorstwa społecznego (PS).

W tabeli 1 zostały przedstawione dane opisujące stan liczbowy sektora ekonomii społecznej (ES) na koniec roku 2022 i 2023. W ciągu całego 2023 r. przybyły 4 CIS, przy jednoczesnej utracie statusu

---

¹ Źródła danych: Kwartalny monitoring sektora ekonomii społecznej prowadzony przez Wydział Ekonomii Społecznej MCPS. Dane pochodzą z następujących źródeł: CIS, KIS, ZAZ, ZPCh – rejestr Wojewody Mazowieckiego, źródło: <https://www.gov.pl/web/uw-mazowiecki/rejestry-i-wykazy2> [data dostępu: 25.01.2024 r.] WTZ: rejestr ze strony Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych, źródło: <http://niepelnosprawni.gov.pl/art,10,warsztaty-terapii-zajeciowej> [data dostępu: 25.01.2024 r.]; spółdzielnie inwalidów, spółdzielnie pracy, sp. socj. – dane z Krajowego Rejestru Sądowego analizowane przez Wydział Ekonomii Społecznej MCPS, organizacje pozarządowe z raportu „Działalność stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych, fundacji, społecznych podmiotów wyznaniowych oraz samorządu gospodarczego i zawodowego w 2022 r. - wyniki wstępne”, GUS, źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/dzialalnosc-stowarzyszen-i-podobnych-organizacji-spoecznych-fundacji-spoecznych-podmiotow-wyznaniowych-oraz-samorzadu-gospodarczego-i-zawodowego-w-2022-r-wyniki-wstepne,3,10.html> (data dostępu: 25.01.2024 r.), Podmioty gospodarki społecznej w 2021 r. – wyniki wstępne, źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/podmioty-gospodarki-spoecznej-w-2021-r-wyniki-wstepne,23,1.html> (data dostępu: 25.01.2024 r. oraz „Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2022 r.”, GUS, źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/centra-integracji-spoecznej-kluby-integracji-spoecznej-zaklady-aktywnosci-zawodowej-warsztaty-terapii-zajeciowej-w-2022-r-6,11.html> (data dostępu: 25.01.2024 r.).

przez 2 organizacje (czyli w statystyce +2), 2 KIS, przy jednoczesnym wykreśleniu z katalogu 1 podmiotu (statystycznie +1), 14 spółek non profit oraz ponad 4 tys. organizacji pozarządowych (dane za 2022 r., w 2021 r. wykazano 15 200 podmiotów). Zmniejszeniu uległa liczba spółdzielni inwalidów i niewidomych, spółdzielni pracy i spółdzielni socjalnych.

Tabela 1. Stan liczbowy sektora ekonomii społecznej w latach 2022-2023.

Rodzaj podmioty ekonomii społecznej (PES)	Liczba podmiotów w 2022 r.	Liczba podmiotów w 2023 r.
centrum integracji społecznej	15	17
klub integracji społecznej	18	19
spółdzielnia inwalidów i niewidomych	13	12
spółdzielnia pracy	63	60
spółdzielnia socjalna	166	157
spółka non profit	15	29
warsztat terapii zajęciowej	87	87
zakład aktywności zawodowej	10	10
koło gospodyń wiejskich	1621 (II.2023)	1976
przedsiębiorstwo społeczne (rejestr DES MRPiPS)	88	-
przedsiębiorstwo społecznej (rejestr Wojewody Mazowieckiego)	-	48
Organizacja pozarządowa (dane GUS)	16 600	brak danych

III. Weryfikacja rezultatów i wskaźników za 2023 rok

III.1. Kierunek interwencji: promocja, edukacja i informacja

Cel szczegółowy 1: Wzrost widoczności ES wśród mieszkańców województwa mazowieckiego

Rezultat długookresowy:

- ES jest rozpoznawalna wśród mieszkańców woj. mazowieckiego.

Wskaźnik rezultatu długookresowego wraz z wartościami bazowymi i docelowymi:

- Odsetek mieszkańców woj. mazowieckiego rozpoznających PES. Wartość bazowa: 75,5% (badanie z 2021 r.), wartość docelowa: 10%.

2. Liczba podmiotów zaangażowanych w propagowanie idei ES w województwie mazowieckim. Wartość bazowa²: 48³, wartość docelowa: 98 (przy założeniu wartość docelowa pomniejszona o wartość bazową).

Ad. 1

W 2021 r. wykonano badanie społeczne dotyczące rozpoznawalności ekonomii społecznej (ES) i podmiotów ekonomii społecznej (PES) wśród mieszkańców województwa mazowieckiego oraz przygotowano z niego raport końcowy.

Na tej podstawie wyznaczono metodologię oraz obliczono, że wartość bazowa wskaźnika wynosi: 75,5%.

Wskaźnik podlega weryfikacji na podstawie badania ewaluacyjnego prowadzonego co 5 lat. Kolejne badanie porównawcze planowane jest na 2027 r.

Ad. 2

Wartość wskaźnika za 2023 r.: 14 nowych Rzeczników Ekonomii Społecznej i Solidarnej (RESiS).

Wartość bazowa wskaźnika: 48, wartość docelowa wskaźnika: 98.

Wskaźnik osiągnięty⁴: 36 nowo powołanych rzeczników z 50 planowanych. Stopień realizacji wskaźnika: 72%.

Ocena stopnia realizacji wskaźników, osiągnięcia rezultatów i wypełnienia celów Planu:

- wskaźnik nr 1: w 2021 r. zrealizowano badanie społeczne, które umożliwiło wyznaczenie wartości wskaźnika bazowego. Badanie będzie powtórzone w 2027 r. w celu sprawdzenia rozpoznawalności sektora ekonomii społecznej. Wskaźnik został zmieniony w ramach aktualizacji dokumentu i brzmi „wzrost o 10%”, co pozwoli na precyzyjniejsze określenie zmiany.
- wskaźnik nr 2 wynika z realizacji zaplanowanych działań – poziom realizacji wskaźnika jest wysoki;
- podejmowane działania pozytywnie wpisują się w realizację celu szczegółowego, tj. dążenie do wysokiej rozpoznawalności ekonomii społecznej (ES) wśród mieszkańców Mazowsza.

III.2. Kierunek interwencji: przedsiębiorstwa społeczne

Cel szczegółowy 2: Zwiększenie stabilności funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych

Rezultat długookresowy:

1. PS zwiększają zatrudnienie w regionie.
2. PS dysponują stabilnymi przychodami.

---

² Wartość bazowa wskaźnika jest wliczana do wartości docelowej. Tj. wartość wskaźnika do osiągnięcia w ramach podejmowanych działań równa się wartości docelowej pomniejszonej o wartość bazową. To założenie dotyczy wszystkich wskaźników zawartych w Planie.

³ Wartość bazowa wskaźnika została wyliczona na podstawie obliczeń: MCPS – jako podmiot koordynujący ekonomię społeczną na Mazowszu, OWES działające w 9 podregionach woj. mazowieckiego, 38 Rzeczników Ekonomii Społecznej. Czyli łącznie 1+9+38 = 48.

⁴ Wskaźnik osiągnięty pokazuje jego narastającą wartość, w oparciu o sumę wartości wskaźnika za 2021 i 2022 r. We wszystkich prezentowanych dalej wskaźnikach przyjęto tą zasadę.

Wskaźnik rezultatu długookresowego wraz z wartościami bazowymi i docelowymi:

1. Liczba miejsc pracy stworzonych w PS. Wartość bazowa: 54 (dane za 2020 r.), wartość docelowa: 1 754.
2. Wzrost wartości mediany wartości przychodów PS. Wartość bazowa: b. d., wartość docelowa: wzrost o 5% w stosunku do roku ubiegłego.

Ad. 1

Wartość wskaźnika za 2023 r.: liczba miejsc pracy w PS stworzona przez OWES w 2023 r.: 88, liczba miejsc pracy w PS stworzona przez UP w 2023 r.: 30, łączna liczba miejsc pracy: 118.

Wartość bazowa: 54 (dane za 2020 r.), wartość docelowa: 1 754.

Wskaźnik osiągnięty: 264 z 1700. Stopień realizacji wskaźnika: 15,53%.

Ad. 2

Brak możliwości pozyskania obiektywnych danych.

Ocena stopnia realizacji wskaźników, osiągnięcia rezultatów i wypełnienia celów Planu:

- na podstawie wskaźnika nr 1 można ocenić zrealizowane działania na poziomie dostatecznym. Jego wartość na poziomie 15,53% jest poniżej planowanej wartości średniej, niemniej w 2023 r. kończyły się projekty unijne realizowane przez mazowieckie OWES, tym samym oferowano mniejszy zakres wsparcia. Po uruchomieniu nowych środków UE, OWES w dalszym ciągu będą nakierowane na tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze ES.

Wskaźnik nr 1 realizowany jest w większości przez akredytowane OWES w ramach projektów współfinansowanych ze środków unijnych. Zgodnie z założeniami Programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza na lata 2021-2027 do utworzenia jest 1090 miejsc pracy, czyli mniej niż zawarte w założeniach Planu do 2030 r.;
- brak możliwości wyznaczenia obiektywnej wartości wskaźnika nr 2 za 2023 r. W poprzednich monitoringach rekomendowano zmianę wskaźnika na mierzalny i porównywalny rok do roku. Zmiana została uwzględniona w aktualizacji Planu;
- podejmowane działania dostatecznie wpisują się w realizację celu szczegółowego, tj. zwiększenie stabilności funkcjonowania przedsiębiorstw społecznych.

III.3. Kierunek interwencji: podmioty reintegracyjne

Cel szczegółowy 3: Poprawa dostępu do dobrej jakości usług integracyjnych

Rezultat długookresowy:

1. Podmioty reintegracyjne zapewniają lepszy dostęp do usług reintegracji społecznej.
2. Podmioty reintegracyjne zapewniają efektywną reintegrację zawodową.

Wskaźnik rezultatu długookresowego wraz z wartościami bazowymi i docelowymi:

1. Liczba uczestników podmiotów reintegracyjnych, którzy przeszli ścieżkę reintegracji społecznej. Wartość bazowa: 3 446 (dane za 2020 r.), wartość docelowa: wzrost o 30 do roku ubiegłego.

2. Liczba uczestników podmiotów reintegracyjnych, którzy znaleźli zatrudnienie. Wartość bazowa: 40 (WTZ, ZAZ) w 2019 r., wartość docelowa: 500 do 2030 r.

Ad. 1

Wartość wskaźnika za 2022 r.: 3 737 uczestników (Dane z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS)⁵), dane z GUS za 2023 r. będą dostępne w IV kwartale 2024 r.

Wartość bazowa: 3 446, wartość docelowa: wzrost o 30 do roku ubiegłego.

Wskaźnik osiągnięty za 2022 r.: wzrost liczby uczestników podmiotów reintegracyjnych o 117 w stosunku do 2021 r. Stopień realizacji wskaźnika: wzrost o 390 %.

Ad. 2

Wartość wskaźnika za 2022 r.: 30 uczestników WTZ i ZAZ⁶. Brak danych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) za 2023 r., dane będą dostępne w IV kwartale 2023 r.

Wartość bazowa: 40 (dane za 2019 r.), wartość docelowa: 500.

Wskaźnik osiągnięty za 2022 r.: 30. Stopień realizacji wskaźnika: 11,96%.

Ocena stopnia realizacji wskaźników, osiągnięcia rezultatów i wypełnienia celów Planu:

- wskaźnik nr 1 i 2 zakłada pozyskanie wskaźników z zewnętrznych źródeł (GUS i PFRON). Obecnie dostępne jest „Sprawozdanie Zarządu PFRON z realizacji Planu Rzeczowo-finansowego z działalności Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2022 roku”. Tym samym w opisie wskaźników przytoczono jedynie wartości wskaźnika 1 i 2, sporządzone na podstawie danych z 2022 r. Dalsza weryfikacja danych może nastąpić w kolejnych kwartałach danego roku;
- stopień realizacji wskaźnika nr 1 jest bardzo wysoki za lata 2020-2022. Wynika to z utworzenia 3 nowych WTZ w 2021 i dalszego wzrostu liczby CIS, utworzonych dzięki środkom samorządu województwa mazowieckiego i działaniom Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej;
- na podstawie wskaźnika nr 2 można ocenić zrealizowane działania na poziomie dostatecznym. Jego wartość na poziomie niespełna 12% jest poniżej planowanej wartości średniej. Liczba uczestników WTZ i ZAZ opuszczających placówki utrzymuje się na podobnym poziomie;
- zwiększająca się liczba CIS oraz stabilna liczba WTZ i ZAZ umożliwia postawienie tezy, że podejmowane działania pozytywnie wpisują się w realizację celu szczegółowego, tj. poprawę dostępu do dobrej jakości usług integracyjnych.

III.4. Kierunek interwencji: wsparcie instytucjonalne ekonomii społecznej

Cel szczegółowy 4: Zwiększenie zaangażowania instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych w rozwój ES

---

⁵ Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2022 r., Główny Urząd Statystyczny <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/gospodarka-spoeczna-wolontariat/gospodarka-spoeczna-trzeci-sektor/centra-integracji-spoecznej-kluby-integracji-spoecznej-zaklady-aktywnosci-zawodowej-warsztaty-terapii-zajeciowej-w-2022-r-,6,11.html> (data dostępu: 29.01.2024 r.).

⁶ Sprawozdanie Zarządu PFRON z realizacji Planu Rzeczowo-finansowego z działalności PFRON w 2022 Roku, źródło: <https://bip.pfron.org.pl/pfron/budzet-funduszu/sprawozdanie-zarządu-pfron-z-realizacji-planu-rzeczowo-finansowego-z-dzialalnosci-pfron-w-2022-roku/> [data dostępu: 29.01.2024 r.].

Rezultat długookresowy:

1. JST będą przeznaczać 2% budżetu dla PES na zlecenie świadczenia usług społecznych użyteczności publicznej i realizacji zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.
2. Zwiększenie liczby CIS, KIS, sp. socj., spółek z o. o. non profit, WTZ, ZAZ w województwie mazowieckim.

Wskaźnik rezultatu długookresowego wraz z wartościami bazowymi i docelowymi:

1. Wartość budżetu JST przeznaczona dla PES na zlecenie świadczeń usług społecznych użyteczności publicznej i realizację zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego. Wartość bazowa: 4 940 780,95 zł (określona po monitoringu Planu za 2021 r.), wartość docelowa: wzrost o 2%, osiągnięty do 2030 r.
2. Przyrost liczby CIS, KIS, sp. socj., spółek z o. o. non profit, WTZ, ZAZ w województwie mazowieckim – o 50 podmiotów.

Ad. 1

Wartość wskaźnika za 2023 r.: 11 545 703,35 zł.

Wartość bazowa: 4 940 780,95 zł (dane za 2021 r.), wartość docelowa: wzrost o 2%, do 2030 r.

Wskaźnik osiągnięty: - Stopień realizacji wskaźnika: -.

Ad. 2

Wartość wskaźnika za 2023 r.: 4.

Wartość bazowa: 0, wartość docelowa: 50.

Wskaźnik osiągnięty: 14 z 50. Stopień realizacji wskaźnika: 28%.

W 2023 r. liczba ogólna liczba CIS, KIS, sp. socj., spółek non profit, WTZ, ZAZ wzrosła o 4 podmioty.

W ogólnym rozrachunku przybyły: 2 CISy i 1 KIS oraz 14 spółek non profit.

Ocena stopnia realizacji wskaźników, osiągnięcia rezultatów i wypełnienia celów Planu:

- wskaźnik nr 1 zakłada pozyskanie danych z ankiet rozesłanych do jednostek samorządu terytorialnego lub z badania GUS pt. „Działalność JST związana z rozwojem ekonomii społecznej i realizacja budżetów obywatelskich” – dane za rok 2017, 2019 i 2021⁷.
W przypadku ankiet od JST po raz kolejny wystąpiło ryzyko niskiego zwrotu odpowiedzi (123 ankiety, a dane dot. budżetu JST wypełniło 25 jst) oraz brak możliwości obiektywnego porównania danych między kolejnymi latami monitoringu. W przypadku badania GUS, realizowane jest ono co dwa lata, a termin publikacji przypada na IV kwartał roku kolejnego roku. Dane za 2021 r. nie są dostępne. Cykl badań zakończył się na danych za 2017 i 2019 r. Wartość budżetów JST została wyznaczona na podstawie ankiet od JST. Procentowy wzrost wartości budżetów jest wysoki (w 2022 r. kwota wyniosła 5 991 926,98 zł, za 2023 r. ponad 11,5 mln zł), ale nie można na tej podstawie wyciągnąć obiektywnych wniosków. Wskaźnik zostanie zmieniony w ramach aktualizacji Planu;
- stopniowo zwiększa się liczba podmiotów ekonomii społecznej, ale jednocześnie ich także ubywa np. spółdzielni socjalnych. Można wskazać, że sytuacja jest stabilna – wspierane są istniejące podmioty oraz powstają pojedyncze nowe jednostki. Wskaźnik nr 2 osiągnął zadowalający poziom realizacji;

---

⁷ Źródło: <https://bip.stat.gov.pl/dzialalnosc-statystyki-publicznej/projekty-unijne-w-statystyce/zintegrowany-system-monitorowania-sektora-ekonomii-spoecznej-zsmses/wyniki-badan/dzialalnosc-jst/>

- podejmowane działania pozytywnie wpisują się w realizację celu szczegółowego, tj. zwiększenie zaangażowania instytucji publicznych oraz organizacji pozarządowych w rozwój ES. Znajduje to przełożenie w zakładanych nowych PES oraz w dostrzeganiu sektora ES przez JST.

III.5. Kierunek interwencji: współpraca z otoczeniem ES

Cel szczegółowy 5: Wzmacnianie pozycji ES przez współpracę z podmiotami działającymi w jej otoczeniu: administracją publiczną, nauką i biznesem

Rezultat długookresowy:

1. Administracja publiczna szczebla wojewódzkiego i krajowego realizują polityki publiczne z wykorzystaniem sektora ES.
2. Sektor ES rozwija się, dzięki wykorzystaniu potencjału i dorobku naukowego.
3. PES współpracują z biznesem.

Wskaźnik rezultatu długookresowego:

1. Prowadzenie cyklicznych spotkań z przedstawicielami administracji publicznej szczebla wojewódzkiego i krajowego. Wartość bazowa: 0; wartość docelowa: 10.
2. Liczba PES, w których odbywają się praktyki studenckie. Wartość bazowa: b.d., wartość docelowa: 20.
3. Liczba PES współpracujących z biznesem. Wartość bazowa: 3, wartość docelowa: 20.

Ad. 1

Wartość wskaźnika za 2023 r.: 1.

Wartość bazowa: 0, wartość docelowa: 10.

Wskaźnik osiągnięty: 3 z 10. Stopień realizacji wskaźnika: 30%.

W 2023 r. nie odbyło się dedykowane spotkanie z przedstawicielami administracji publicznej szczebla wojewódzkiego i krajowego. Odbywały się spotkania sieciujące CIS, WTZ oraz posiedzenia MKRES i RKRES WM oraz OWES. W spotkaniach nowego RKRES uczestniczyła Justyna Jabłońska - Pełnomocnik Wojewody Mazowieckiego do spraw Ekonomii Społecznej. Tym samym oznaczono posiedzenie RKRES WM jako jedno wydarzenie.

Ad. 2

Wartość wskaźnika za 2023 r.: 18.

Wartość bazowa: 0, wartość docelowa: 20.

Wskaźnik osiągnięty: 18 z 20. Stopień realizacji wskaźnika: 90%.

Od 2023 r. realizowane są dwa, dwuletnie (2023-2024) projekty dot. organizacji praktyk studenckich w podmiotach ekonomii społecznej. Projekty realizowane są w regionach: mazowieckim regionalnym przez Stowarzyszenie „Karuzela” z Radomia i warszawskim stołecznym przez Federację Mazovia.

W 2023 osiągnięto następujący wskaźnik PES, w których odbywały się praktyki studenckie:

- w regionie mazowieckim regionalnym – 7 PES;
- w regionie warszawskim stołecznym – 11 PES.

Ad. 3

Wartość wskaźnika za 2023 r.: b.d.

Wartość bazowa: 3, wartość docelowa: 20.

Wskaźnik osiągnięty: 6 z 17. Stopień realizacji wskaźnika: 35,29%.

W 2023 r. nie posiadamy danych dot. współpracy PES z biznesem.

Ocena stopnia realizacji wskaźników, osiągnięcia rezultatów i wypełnienia celów Planu:

- wskaźnik nr 1 został wykonany w podstawowym zakresie, poprzez udział przedstawicielki Wojewody Mazowieckiego w RKRES WM oraz współpracę z uczelniami wyższymi (podpisane porozumienia o współpracy);
- w 2023 r. w ramach prac Wydziału Ekonomii Społecznej ogłoszono otwarty konkurs ofert dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na realizację w latach 2023-2024 r. zadania publicznego Województwa Mazowieckiego w obszarze „Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”, pn.: „Włączanie ekonomii społecznej w proces kształcenia studentów”. W ramach projektu założono wsparcie praktyk studenckich w mazowieckich PES, a tym samym realizacja działań powiązanych z drugim wskaźnikiem. Dane za 2023 r. wskazują, że praktyki studenckie odbywały się w 18 PES, tym samym wskaźnik osiągnięto na poziomie 90%;
- współpraca z biznesem i poszukiwanie powiązań między PES a biznesem jest złożonym działaniem, które we wcześniejszych latach nie przynosiło wymiernych korzyści. Wskazane jest opracowanie metodologii badania współpracy PES z biznesem pod kątem promowania dobrych praktyk oraz uzyskania oficjalnych danych o współpracy PES z biznesem;
- podejmowane działania dostatecznie wpisują się w realizację celu szczegółowego, tj. wzmacnianie pozycji ES przez współpracę z podmiotami działającymi w jej otoczeniu: administracją publiczną, nauką i biznesem.

IV. Opis szczegółowych działań

Tabela 2. Szczegółowe działania w celu szczegółowym nr 1 wraz ze wskaźnikami oraz źródłami danych.

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
1.1. Prowadzenie działań informacyjnych we współpracy z podmiotami działającymi na rzecz sektora ES	Liczba kampanii społecznych promujących ES na Mazowszu	MCPS, OWES	<p>MCPS: Przygotowanie sześciu tekstów artykułów dot. ekonomii społecznej do umieszczenia w kwartalniku MCPS pn. „Społecznie Pozytywni”.</p> <p>OWES: Aktywna działalność w social mediach oraz prowadzenie dedykowanych stron internetowych.</p> <p>Opracowanie i wdrożenie platformy szkoleniowo-edukacyjnej Akademia mOWES, prowadzenie fanpage dla PES/PS rozpowszechniający działania projektów OWES.</p> <p>Opracowanie 14 filmów o wspartych PS oraz kilkanaście filmów z bieżących wydarzeń.</p> <p>Prowadzenie portalu internetowego www.ekonomiaspoleczna.pl</p> <p>Promocja kampanii „#WłaśniePoTo”, kampanii „Ekonomia społeczna nie wyklucza” poprzez utrzymywanie dedykowanej strony internetowej oraz profilu youtube.</p>
1.2. Promocja i wspieranie istniejących PES	Liczba targów i konkursów	MCPS, OWES	<p>MCPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja Targów Podmiotów Ekonomii Społecznej połączonych z Galą wręczenia wyróżnień w konkursie „Mazowiecka Marka Ekonomii Społecznej’ 2023” – CH Blue City, 1-2.12.2023 r. • Ogłoszono konkurs na MMES 2023 (ogłoszono konkurs, dokonano wizyt w podmiotach i instytucjach ubiegających się o MMES 2023, dokonano oceny). Kapituła konkursu wybrała laureatów konkursu – 19 podmiotów, instytucji i osób. Wyróżnienia zostały wręczone podczas gali w trakcie targów ekonomii społecznej. • Zorganizowano konkurs fotograficzny „Senior w obiektywie ekonomii społecznej”, wyniki ogłoszono podczas uroczystości 25 października 2023 r. w Centrum Aktywnego Seniora w Płońsku, należącym do Stowarzyszenie Aktywny Senior z Mławy. • Realizacja projektu z budżetu obywatelskiego województwa mazowieckiego (BOM) – Żuromiński Piknik Ekonomii Społecznej (24.06.2023 r.).

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
			<ul style="list-style-type: none"> • Udział PES w VI Rodzinnym Pikniku z Zespołem „Mazowsze”, 16-17-18.06.2023 r., Karolin. • Do przedstawicieli mazowieckich JST, za pośrednictwem rzeczników ekonomii społecznej i solidarnej, przesłano pismo wraz z pakietem gadżetów promocyjnych, wykonanych przez mazowieckie PES. W piśmie promowano sektor ES jako wykonawcę produktów i usług dla JST, a także przybliżono aspekty społecznych zamówień publicznych. <p>OWES: Udział w 5 targach, na których poruszana była tematyka ES. Udział w 42 piknikach, na których promowano ekonomię społeczną. Ogólnopolski konkurs na Najlepsze Przedsiębiorstwo Społeczne Roku im. Jacka Kuronia.</p>
1.3. Angażowanie mediów lokalnych w promowanie ES	Liczba mediów lokalnych zaangażowanych w promowanie ES	MCPS, JST	<p>MCPS: Przygotowanie sześciu tekstów artykułów dot. ekonomii społecznej do umieszczenia w kwartalniku MCPS pn. „Społecznie Pozytywni”.</p> <p>JST: w 2023 r., w 35 jst poruszono tematykę ekonomii społecznej w 311 artykułach (na podstawie ankiety monitorującej).</p> <p>OWES: artykuły internetowe na stronach www (6) i profilach FB (6) prowadzonych przez OWES.</p>
1.4. Współpraca i promowanie działań edukacyjnych w obszarze szkolnictwa (uczelnie, szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, szkoły branżowe, szkoły specjalne)	<ul style="list-style-type: none"> • spotkania o charakterze informacyjno-edukacyjnym • wspólne przedsięwzięcia np. targi, konkursy, konferencje, webinaria, materiały informacyjne, warsztaty, wizyty w PES, itp. 	MCPS	<p>Kontynuowano współpracę z uczelniami wyższymi. Udział przedstawiciela Akademii Sztuk Pięknych w spotkaniu sieciującym warsztatów terapii zajęciowej i w jury konkursu fotograficznego.</p> <p>Podczas targów ekonomii społecznej (1.12.2023 r.) odbyły się lekcje przedsiębiorczości społecznej w sali kina Helios. Uczestniczyły w nich 4 szkoły średnie, ok. 500 uczniów. Lekcje odbyły się we współpracy z Fundacją Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych z Warszawy.</p> <p>Bieżąca współpraca z sektorem edukacji, z którymi MCPS ma podpisane porozumienia o współpracy. Udział przedstawicielki uczelni wyższej w Regionalnym Komitecie Rozwoju Ekonomii Społecznej.</p> <p>OWES-y współpracowały z 10 szkołami z województwa mazowieckiego w ramach projektów współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego.</p> <p>Współpraca OWES z 1 uczelnią wyższą – spotkania Szkoła Doktorska AfIB Vistula, Warszawa.</p>

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
			<p>W ramach 2 projektów wspierających organizację praktyk studenckich w PES, zawarto 7 porozumień z uczelniami wyższymi, w zakresie delegowania słuchaczy do odbycia praktyk w sektorze ES.</p> <p>W PESach odbył się także konkurs na staże dla studentów.</p>

Tabela 3. Szczegółowe działania w celu szczegółowym nr 2 wraz ze wskaźnikami oraz źródłami danych.

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
2.1. Wzmacnianie i promowanie PS	Promowanie PES w mediach (wizytówki na stronie www i profilu FB)	MCPS, OWES	<p>MCPS: Promowanie PES poprzez profil facebook, materiały o ekonomii społecznej umieszczane na stronie www MCPS (strona główna oraz zakładka „ekonomia społeczna”). Dodatkowo promocja ES poprzez osiem tekstów w kwartalniku MCPS pn. "Społecznie Pozytywni".</p> <p>OWES: prowadzenie stron internetowych oraz profili facebook dot. działalności OWES, opis wspartych PES, materiały szkoleniowe.</p>
2.2. Działania szkoleniowe, edukacyjne i doradcze dla PES i ich otoczenia	Szkolenia oraz doradztwo dla PES i otoczenia	MCPS, OWES	<p>Rzecznicy ekonomii społecznej i solidarnej uczestniczyli w spotkaniu sieciującym sektora ES, które odbyło się w dniach 28-29.09.2023 r.</p> <p>PES zorganizowały spotkania bezrobotnych z pracodawcami i PES (działania informacyjno-doradcze) - Ryneček pracy w Markach. Legionowie, Targi Pracy na Pradze Południe w Warszawie.</p> <p>OWES: Doradztwo (ogólne, prawne, księgowo-podatkowe, menadżerskie, finansowe, marketingowe, branżowe) i szkolenia były realizowane przez OWES w ramach projektów unijnych oraz projektów dofinansowanych ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.</p>
2.3. Promowanie ES wśród zainteresowanych osób (twórców PS i otoczenia oraz konsumentów)	Działania informacyjne dla JST, JOPS, środowiska lokalne itp.	MCPS, OWES	<p>MCPS: prowadzono korespondencję z JST:</p> <ul style="list-style-type: none"> wysłano informację z ankietą ws. monitoringu Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2021-2030 za 2022 r.;

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
			<ul style="list-style-type: none"> • wysłano pakiety z produktami wytworzonymi przez podmioty ekonomii społecznej do rzeczników ekonomii społecznej i solidarnej oraz do urzędów pracy; • przesłano informację do JST w zakresie możliwości wsparcia dla KIS; • przesłano zaproszenie do współpracy i propozycja powołania rzecznika ekonomii społecznej i solidarnej (RESiS); • Udział w 5 targach, na których poruszana była tematyka ES; • Udział w 42 piknikach, na których promowano ekonomię społeczną. <p>OWES: współpraca z JST w określonych podregionach Mazowsza, zawarte porozumienia o współpracy, wymiana informacji dot. rozwoju ekonomii społecznej, wymiana doświadczeń, udział w wydarzeniach organizowanych przez instytucje oraz promocja ekonomii społecznej.</p> <p>Liczba JST objętych wsparciem dot. rozwoju usług społecznych przez PES/PS – 193.</p>
2.4. Wdrożenie systemu współfinansowania dla PS wspierającego tworzenie miejsc pracy	Konkurs dla OWES	MCPS, OWES	<p>MCPS: przeprowadzono otwarte konkursy ofert na realizację zadań:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Zielona ekonomia społeczna" (projekty dwuletnie 2023-2024, łączna kwota 1 mln zł), podpisano dwie umowy oraz rozpoczęto realizację zadań. • „Włączanie ekonomii społecznej w proces kształcenia studentów " (projekty dwuletnie 2023-2024, łączna kwota 1 mln zł), podpisano dwie umowy oraz rozpoczęto realizację zadań. • „Popularyzacja ekonomii społecznej w świadomości mieszkańców Mazowsza " (projekty trzyletnie 2023-2025, łączna kwota 6 mln zł), podpisano cztery umowy oraz rozpoczęto realizację zadań. <p>OWES: dalsza realizacja projektów pt. „Wsparcie rozwoju ekonomii społecznej” (projekty trzyletnie 2022-2024, łączna kwota 9 mln zł). Rozliczono 4 umowy z wykorzystania dotacji za 2022 r.</p> <p>Realizacja projektów przez OWES, współfinansowanych w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027.</p>

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
2.5. Prowadzenie działań na rzecz wzrostu zatrudnienia w PS, w tym poprzez zapewnienie podmiotom dostępu do nowych technologii i cyfryzacji	Promocja działań OWES i UP – udzielanie informacji, informacje kanały internetowe	MCPS, OWES, UP	MCPS prowadzi swoją stronę internetową, która zawiera podstronę poświęconą mazowieckiej ekonomii społecznej. Znajduje się na niej między innymi oferta ze wsparciem oraz kontakty do podmiotów wspierających rozwój mazowieckiej ekonomii społecznej (OWES, PUP). Szkolenia OWES dla PES w zakresie cyfryzacji dla 91 podmiotów i z cyberbezpieczeństwa dla 6 organizacji.
2.6. Podejmowanie inicjatyw dotyczących zmian w regulacjach prawnych dotyczących ES	Badanie stanu prawnego PES, stanowiska MKRES i MCPS w tej sprawie	MCPS, OWES	MCPS: zbierano uwagi w ramach konsultacji lub przekazano informację o konsultacjach: <ul style="list-style-type: none"> • Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2025; • Programu „Odporność oraz rozwój ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej” na lata 2022–2025; • Programu „Przedsiębiorstwo Plus Społeczne”; • Regionalnego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2030. OWES: Zaangażowanie OWES we wszelkie konsultacje aktów prawnych dot. ES oraz dokumentów unijnych, związanych z podziałem środków wspierających rozwój ES w regionie. Spotkania sieciujące OWES, na których omawiano bieżące sprawy i problemy.
2.7. Działania wspierające reintegrację społeczną w PS	Działania doradcze	MCPS, OWES	MCPS: Zorganizowano 2 spotkania dla mazowieckich WTZ – 20.04 i 26.10.2023 r. Przedstawiciele WTZ-ów uczestniczyli także w spotkaniu sieciującym dla sektora ES w dniach 28-29.09.2023 r. Na ww. spotkaniach omawiano na nich bieżące sprawy, wymieniano się doświadczeniami, a także opracowywano wspólne stanowiska. OWES: Działania doradcze prowadzone przez OWES dotyczą również sfery reintegracji społecznej w PS. Jest to jeden z kluczowych elementów, związanych z zakładaniem i prowadzeniem wysokiej jakości PS.
2.8. Wsparcie PS w realizacji usług społecznych	Wizyty studyjne dla PS, działania doradcze	MCPS, OWES	MCPS: przeprowadzono 1 wizytę studyjną w terminie 28-29.06.2023 r.

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
			OWES: Działania doradcze realizowane przez OWES w ramach projektów unijnych oraz projektów dofinansowanych w ramach środków Samorządu Województwa Mazowieckiego. OWES zorganizowały 28 wizyt studyjnych dla osób zainteresowanych sektorem ES. Szkolenia OWES dla PES dotyczącym przygotowania do realizacji usług społecznych – 155 PES (sprawozdania OWES).

Tabela 4. Szczegółowe działania w celu szczegółowym nr 3 wraz ze wskaźnikami oraz źródłami danych

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
3.1. Edukacja i rozwój w zakresie wykorzystania zwrotnych mechanizmów finansowania przez podmioty reintegracyjne	Zakładka z informacjami o zwrotnych mechanizmach finansowania	MCPS, TISE	Na stronie MCPS (zakładka „Ekonomia społeczna”, następnie sekcja „Wsparcie ekonomii społecznej”) znajduje się przekierowanie do strony z pożyczkami dla PES, udzielanymi przez Towarzystwo Inwestycji Społeczno-Ekonomicznych TISE SA. OWES-y prowadziły doradztwo w zakresie finansowania działań PES, m. in. z wykorzystaniem zwrotnych mechanizmów finansowania.
3.2. Wspieranie włączania PES do struktur rynkowych	<ul style="list-style-type: none"> Wojewódzkie targi PES Szkolenia wspierające PES na otwartym rynku gospodarki 	MCPS, OWES	MCPS: organizacja Targów Podmiotów Ekonomii Społecznej połączonych z Galą wręczenia wyróżnień w konkursie „Mazowiecka Marka Ekonomii Społecznej’ 2023” – CH Blue City, 1-2.12.2023 r. PES zorganizowały spotkania bezrobotnych z pracodawcami i PES (działania informacyjno-doradcze) - Ryneček pracy w Markach. Legionowie, Targi Pracy na Pradze Południe w Warszawie. OWES: Udział w 5 targach, na których poruszana była tematyka ES. Udział w 42 piknikach, na których promowano ekonomię społeczną. Działania szkoleniowe dla PES (doradztwo prawne, księgowo-podatkowe, kluczowe, coaching) realizowane przez OWES w ramach projektów unijnych oraz projektów dofinansowanych w ramach środków Samorządu Województwa Mazowieckiego. Projekty finansowe przez UE nie mają wykazanych wskaźników dot. liczby szkoleń.

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
<p>3.3. Umożliwienie powstawania nowych i sprawnego funkcjonowania podmiotów reintegracyjnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Działania doradcze, diagnoza lokalna • Liczba nowych podmiotów reintegracyjnych • Sieciowanie podmiotów reintegracyjnych 	<p>MCPS, OWES</p>	<p>Odbyły się spotkania z przedstawicielami organizacji oraz instytucji zainteresowanymi utworzeniem CIS.</p> <p>Opracowano nowe zasady udzielania dotacji zgodne z decyzją Regionalnej Izby Obrachunkowej, zarządzeniem dyrektora MCPS ogłoszono nowe zasady przyznawania dotacji dla CIS i KIS, opracowano i przyjęto wzór porozumienia o dotację dla CIS i KIS</p> <p>Wspierano tworzenie nowych oraz wcześniej istniejących CIS i KIS.</p> <p>W 2023 r. złożono 3 wnioski (CIS Płock, CIS Bożewo Nowe, CIS Krępa Kościelna) które zostały ocenione. Podpisano 3 porozumienia o dotację dla CIS; powstał 1 nowy CIS w Kobiernikach (Fundacja na Temat - 16.05.) oraz dofinansowano 2 istniejące CIS w zakresie rozwoju ich potencjału (CIS w Siedlcach - 29.05. i CIS w Brudzeniu Dużym - 15.05).</p> <p>Statystyki: powstały nowe 4 CIS, przy jednoczesnej utracie statusu przez 2 organizacje (czyli w statystyce +2) oraz 2 nowe KIS, przy jednoczesnym wykreśleniu z katalogu 1 podmiotu (statystycznie +1).</p> <p>Sieciowanie podmiotów reintegracyjnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spotkanie sieciującym cały sektor ES (28-29.09.2023 r.); • zorganizowano 2 spotkania dla mazowieckich WTZ (Forum mazowieckich WTZ: 20.4 i 26.10 r.), prowadzono bieżącą współpracę z WTZ. <p>Działania doradcze dla podmiotów reintegracyjnych były realizowane przez OWES w ramach projektów unijnych oraz projektów dofinansowanych w ramach środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.</p>
<p>3.4. Wspieranie przez OWES podmiotów reintegracyjnych w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie oferty dla podmiotów reintegracyjnych przez OWES • Informowanie podmiotów reintegracyjnych o możliwościach wsparcia od OWES i MCPS 	<p>MCPS, OWES</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Działania doradcze dla podmiotów reintegracyjnych były realizowane przez OWES w ramach projektów unijnych oraz projektów dofinansowanych w ramach środków Samorządu Województwa Mazowieckiego. • W poprzednich latach podmioty reintegracyjne zapoznały się z ofertą OWES. Na stronie internetowej MCPS oraz na stronach internetowych OWES znajdują się informacje o ofercie na wsparcie podmiotów reintegracyjnych. • Rozesłano informacje do CIS o nowej procedurze oraz do JST w sprawie możliwości wsparcia KIS.

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
3.5. Upowszechnianie funkcjonowania i promowanie podmiotów reintegracyjnych jako istotnego oraz efektywnego elementu lokalnej polityki społecznej (Informowanie JST w zakresie roli i znaczenia podmiotów reintegracyjnych)	Zapewnienie wsparcia doradczego	MCPS, OWES	<p>Odbyły się spotkania z przedstawicielami organizacji oraz instytucji zainteresowanymi utworzeniem CIS.</p> <p>Zapewnione było wsparcie doradcze na etapie ubiegania się o środki na założenie oraz prowadzenie przez 3 miesiące nowego CIS, wsparcie istniejących CIS i KIS (dotacja na wyposażenie).</p>
3.6. Analiza i upowszechnianie aktualnych aktów prawnych oraz podejmowanie inicjatyw dotyczących zmian w regulacjach prawnych dotyczących ES	<ul style="list-style-type: none"> • Działania informacyjno-rzecznicze • Liczba aktów prawnych i dokumentów strategicznych z zapisami dotyczącymi podmiotów reintegracyjnych 	MCPS, JST, OWES	<p>MCPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upowszechnianie wiedzy o aktach prawnych: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ustawa o zatrudnieniu socjalnym – przesłano zaproszenia (korespondencja mailowa) i upubliczniono informację o środkach dla CIS i KIS (ww i facebook); ○ Ustawa o ekonomii społecznej – przesłano pisma do JST ws. monitoringu Planu za 2023 r., przesłanie materiałów promocyjnych wytworzonych przez PES z pismem do JST i RESiS (I i IV kwartał), w którym poruszono zapisy z ustawy. • Zgodnie z ankietą monitorującą w 42% (52 podmioty) jednostek samorządów terytorialnych posiada zapisy dotyczące ekonomii społecznej w 79 dokumentach strategicznych.
3.7. Wzmacnianie poprzez edukację najbliższego otoczenia uczestników podmiotów reintegracyjnych (rodzice, opiekunowie, lokalne społeczności, pracownicy placówek).	<ul style="list-style-type: none"> • Opracowanie założeń działań edukacyjnych w tym zakresie • Liczba szkoleń/spotkań 	MCPS, OWES	<p>Podczas targów ekonomii społecznej odbyły się lekcje przedsiębiorczości społecznej w sali kina Helios. Uczestniczyły w nich 4 szkoły średnie, ok. 500 uczniów. Lekcje odbyły się we współpracy z Fundacją Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych z Warszawy.</p> <p>Dodatkowo OWES-y współpracowały ze szkołami z województwa mazowieckiego w ramach projektów współfinansowanych przez Samorząd Województwa Mazowieckiego.</p>

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
3.8. Wsparcie podmiotów reintegracyjnych w realizacji usług społecznych	<ul style="list-style-type: none"> • Działania doradcze • Wizyty studyjne 	MCPS, OWES	<p>MCPS: Działania doradcze związane z pomocą w ubieganiu się o dofinansowanie na tworzenie nowego CIS lub KIS oraz finansowaniem funkcjonowania CIS przez pierwsze 3 miesiące. Głównie doradztwo telefoniczne oraz spotkania indywidualne w siedzibie MCPS.</p> <p>PES zorganizowały spotkania bezrobotnych z pracodawcami i PES (działania informacyjno-doradcze) - Rynekcek pracy w Markach. Legionowie, Targi Pracy na Pradze Południe w Warszawie.</p> <p>Zorganizowano 2 spotkania dla mazowieckich WTZ – 20.4 i 26.10.2023 r. Przedstawiciele WTZ-ów uczestniczyli także w spotkaniu sieciującym dla sektora ES – 28-29.09.2023 r.</p> <p>Na ww. spotkaniach omawiano na nich bieżące sprawy, wymieniano się doświadczeniami, a także opracowywano wspólne stanowiska.</p> <p>OWES: Działania doradcze realizowane przez OWES w ramach projektów unijnych oraz projektów dofinansowanych w ramach środków Samorządu Województwa Mazowieckiego.</p>
3.9. Zapewnienie wsparcia finansowego na rzecz podmiotów reintegracyjnych (m. in. bieżąca działalność, inwestycje, w tym w zakresie nowych technologii i cyfryzacji)	<ul style="list-style-type: none"> • Działania rzecznicze • Działania informacyjne 	MCPS, OWES	<p>Wspierano tworzenie nowych CIS. W 2023 r. złożono 3 wnioski (CIS Płock, CIS Bożewo Nowe, CIS Krępa Kościelna) które zostały ocenione. Podpisano 3 porozumienia o dotację dla CIS; powstał 1 nowy CIS w Kobiernikach (Fundacja na Temat - 16.05.) oraz dofinansowano 2 istniejące CIS w zakresie rozwoju ich potencjału (CIS w Siedlcach - 29.05. i CIS w Brudzeniu Dużym - 15.05).</p> <p>Na stronie internetowej MCPS oraz na stronach internetowych OWES znajdują się informacje o ofercie na wsparcie podmiotów reintegracyjnych. Opracowano procedurę wsparcia dla CIS i KIS, w zakresie dotacji na wyposażenie (CIS, KIS) i dofinansowanie działalności przez pierwsze trzy miesiące (CIS). Wsparcie dotyczy bieżącej działalności oraz inwestycji, w tym w zakresie nowych technologii i cyfryzacji.</p>

Tabela 5. Szczegółowe działania w celu szczegółowym nr 4 wraz ze wskaźnikami oraz źródłami danych

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
<p>4.1. Prowadzenie działań edukacyjnych, informacyjnych i rzecznictwa skierowanych do JST, w tym JOPS (obszar: działania JST)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Działania informacyjne zakładki PES i dokumenty strategiczne • Szkolenia i seminaria • Wizyty studyjne 	<p>MCPS, JST</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Do przedstawicieli mazowieckich JST, za pośrednictwem rzeczników ekonomii społecznej i solidarnej, przesłano pismo wraz z pakietem gadżetów promocyjnych, wykonanych przez mazowieckie PES. W piśmie promowano sektor ES jako wykonawcę produktów i usług dla JST, a także przybliżono aspekty społecznych zamówień publicznych. Przesłano także pismo ws. możliwości wsparcia dla KIS. • W ramach monitoringu Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2013-2020, przeprowadzono ankietę monitorującą działania JST na polu rozwoju ES na Mazowszu. Pytania dotyczyły także założeń o lokalnych PES-ach i zapisów dot. ES w dokumentach strategicznych. • Zorganizowano spotkanie dla RESiS zorganizowano spotkanie sieciujące w 11-12.12.2023 r. Rzecznicy uczestniczyli także w spotkaniu sieciującym sektora ES, które odbyło się w dniach 28-29.09.2023 r. • Podpisywanie nowych porozumień z JST w zakresie powoływania Rzeczników Ekonomii Społecznej i Solidarnej na Mazowszu – 14 nowych Rzeczników Ekonomii Społecznej i Solidarnej (gminy Błędów, Celestynów, Izabelin, Karczew, Mochowo, Radzymin, Wołomin, miasto Drobin, Płock, Pruszków, Ząbki, powiat ciechanowski, radomski, wyszkowski). Przeprowadzono wizytę studyjną w dniach 28-29.06.2023 dla kół gospodyń wiejskich. <p>Zgodnie z ankietą monitorującą w 44% (54 podmiotów) jednostek samorządów terytorialnych brało udział w spotkaniach, seminariach i wizytach studyjnych (łącznie liczba wydarzeń 123, przy założeniu, że mogą być zliczane te same wydarzenia, jeśli były grupowe, np. spotkania dla przedstawicieli wielu gmin lub wizyty studyjne).</p>
<p>4.2. Organizacja interdyscyplinarnych spotkań, seminariów i innych form wspierających współpracę pomiędzy PES</p>	<p>Seminaria i spotkania</p>	<p>MCPS, JST</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zorganizowano spotkanie sieciujące dla RESiS w dniach 11-12.10.2023 r. Rzecznicy uczestniczyli także w spotkaniu sieciującym sektora ES, które odbyło się w dniach 28-29.09.2023 r. • Przedstawiciele JST uczestniczyli w jednym posiedzeniu Mazowieckiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (21.06) i jednym Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego (14.12).

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
i ich otoczeniem (obszar: działania JST)			<ul style="list-style-type: none"> Spotkania z JST odbywały także OWES-y w określonych podregionach Mazowsza. Na tej podstawie zawarto porozumienia o współpracy, następowała wymiana informacji dot. rozwoju ekonomii społecznej, wymiana doświadczeń, bano udział w wydarzeniach organizowanych przez instytucje samorządowe oraz wspólnie promowano lokalną ekonomię społeczną, m. in. w ramach projektów z konkursu pt. „Popularyzacja ekonomii społecznej w świadomości mieszkańców Mazowsza”.
4.3. Wspieranie przez JST inicjatyw na rzecz ES (obszar: działania JST)	Zakładanie PES przez JST	MCPS, OWES, JST	<p>MCPS: pisma do JST w zakresie promowania PES i idei ES. Powołanie RESiS-ów. Udział w spotkaniach.</p> <p>OWES: Doradztwo w zakresie rozwoju ekonomii społecznej. Liczba gminnych i powiatowych JST objętych wsparciem dotyczącym roli ekonomii społecznej w lokalnym systemie rozwoju usług – 133, liczba JST objętych wsparciem dot. rozwoju usług społecznych przez PES/PS – 38.</p>
4.4. Edukacja i promowanie społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w zakresie inwestycji, zakupów i usług (obszar: działania JST)	<ul style="list-style-type: none"> Działania informacyjno-edukacyjne Edukacja – szkolenia 	MCPS, JST	<p>Do przedstawicieli mazowieckich JST, za pośrednictwem rzeczników ekonomii społecznej i solidarnej, przesłano pismo wraz z pakietem gadżetów promocyjnych, wykonanych przez mazowieckie PES. W piśmie promowano sektor ES jako wykonawcę produktów i usług dla JST, a także przybliżono aspekty społecznych zamówień publicznych.</p> <p>W 6 jst (5% badanych w ankiecie) powadzone były działania edukacyjne i promocyjne dotyczące społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w zakresie inwestycji, zakupów i usług.</p>
4.5. Wspieranie wystąpień poszczególnych środowisk – m.in. poprzez zaangażowanie MKRES (obszar: działania JST)	Edukacja (materiały własne)/informacja jst i instytucji otoczenia ES – spotkania, szkolenia	MCPS	<p>W 2023 r. odbyło się jedno posiedzenie Mazowieckiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (21.6) i jedno posiedzenie Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego (14.12).</p> <p>Udostępnianie materiałów oraz publikacji dla RESiS-ów.</p>
4.6. Patronaty MCPS i Marszałka Województwa Mazowieckiego nad działaniami związanymi z ES (obszar: działania JST)	Promowanie patronatów jako elementu wzmocnienia rangi ES	MCPS	<p>16 podmiotów otrzymało wyróżnienie Mazowiecką Marką Ekonomii Społecznej.</p> <p>Wyróżnione podmioty i instytucje miały prawo do: oznakowania swoich produktów lub usług znakiem „Mazowiecka Marka Ekonomii Społecznej’ 2023”; umieszczenia znaku „Mazowiecka Marka Ekonomii Społecznej’ 2023” w miejscu/budynku, w którym znajduje się ich siedziba; umieszczania informacji i znaku „Mazowiecka Marka Ekonomii Społecznej’ 2023” obok nazwy</p>

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
			<p>i logotypu we wszelkich materiałach i drukach reklamowych; promowania na stronie internetowej, w publikacjach, reportażach, materiałach informacyjnych i imprezach organizowanych przez MCPS; posługiwanie się znakiem „Mazowiecka Marka Ekonomii Społecznej’ 2023”, w kampaniach medialnych, imprezach targowych i wystawienniczych.</p> <p>W 2023 konkurs na MMES i konkurs fotograficzny odbyły się pod patronatem Marszałka Województwa Mazowieckiego.</p>
<p>4.7. Powoływanie i wspieranie Rzeczników Ekonomii Społecznej i Solidarnej wspierających rozwój ES w swoich środowiskach lokalnych (obszar: działania JST)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Spotkania inicjujące Liczba zawartych porozumień RESiS 	<p>MCPS</p>	<ul style="list-style-type: none"> Zorganizowano spotkanie sieciujące dla RESiS w dniach 11-12.10.2023 r. Rzecznicy uczestniczyli także w spotkaniu sieciującym sektora ES, które odbyło się w dniach 28-29.09.2023 r. Wysłano pisma do samorządów, które nie podpisały jeszcze porozumień w sprawie powołania RESiS. Podpisywanie nowych porozumień z JST w zakresie powoływania Rzeczników Ekonomii Społecznej i Solidarnej na Mazowszu - 14 nowych RESiS z 14 JST: gmina Błędów, pow. grójecki, gmina Celestynów, pow. otwocki, powiat ciechanowski, miasto Drobin, pow. plocki, gmina Izabelin, pow. warszawski zachodni, gmina Karczew, pow. otwocki, gmina Mochowo, pow. sierpecki, miasto Płock, miasto Pruszków, pow. pruszkowski, powiat radomski, gmina Radzymin, pow. wołomiński, gmina Wołomin, pow. wołomiński, powiat wyszkowski, miasto Żąbki, pow. wołomiński.
<p>4.8. Wspieranie rozwiązań włączających sektor ES w realizację usług społecznych (obszar: działania JST)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Działania informacyjne Działania doradcze 	<p>MCPS, OWES</p>	<p>MCPS: działania w tym zakresie realizowane są przez Wydział Usług Społecznych, na podstawie Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2025.</p> <p>OWES: 155 PES otrzymało wsparcie doradcze w zakresie realizacji usług społecznych. W działaniach OWES wsparcie doradcze świadczone jest także na rzecz podmiotów dotychczas realizujących usługi społeczne.</p> <p>Projekty OWES, współfinansowane przez UW, wymagają, aby 25% miejsc pracy powstało w sektorze usług społecznych.</p>
<p>4.9. Wspieranie działań związanych z deinstytucjonalizacją</p>	<ul style="list-style-type: none"> Działania informacyjne 	<p>MCPS, OWES</p>	<p>MCPS: działania w tym zakresie realizowane są przez Wydział Usług Społecznych, na podstawie Regionalnego Planu Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji dla Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2025.</p>

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
z wykorzystaniem PES (obszar: działania JST)	<ul style="list-style-type: none"> Działania doradcze 		OWES: 38 JST otrzymało wsparcie doradcze w zakresie realizacji usług społecznych.
4.10. Prowadzenie działań szkoleniowo-doradczych dla pracowników instytucji rynku pracy w zakresie ES (obszar: działania UP)	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenia dla pracowników IRP Doradztwo w zakresie ES 	MCPS, UP	<ul style="list-style-type: none"> Jeden UP przeprowadził szkolenie dla pracowników w zakresie ES. Sześć powiatowych urzędów pracy (PUP) udzieliły siedem usług wsparcia doradczego w zakresie ES.
4.11. Prowadzenie działań na rzecz wzrostu zatrudnienia w PES (obszar: działania UP)	<ul style="list-style-type: none"> Promocja ES – spotkania, informacje, Liczba miejsc pracy 	MCPS, UP	<ul style="list-style-type: none"> 18 PUP-ów brało udział w 47 spotkaniach / seminariach. 6 PUP-ów zorganizowało także 7 seminariów, spotkań lub wizyt studyjnych. Liczba miejsc pracy stworzona przez UP w 2023 roku: 30.
4.12. Promocja działań OWES (obszar: działania OWES)	Informowanie o działalności OWES	MCPS, OWES	Wszystkie OWES-y prowadzą swoje strony internetowe oraz profile w mediach społecznościowych. Na stronie MCPS dostępne są zakładki z opisem ich działalności (Ośrodki wsparcia ekonomii społecznej – dotacje i doradztwo dla PES – strona internetowa MCPS – www.mcps.com.pl , zakładka „Ekonomia społeczna”, następnie „Wsparcie ekonomii społecznej”).
4.13. Monitorowanie funkcjonowania OWES (obszar: działania OWES)	<ul style="list-style-type: none"> Monitoring funkcjonowania OWES Ewaluacja OWES 	MCPS, OWES	<ul style="list-style-type: none"> Bieżąca wymiana danych w zakresie funkcjonowania OWES. Zbiór danych za 2022 r. oraz za I półrocze 2023 r. Przygotowanie założeń ewaluacji za okres 1.1.2022 – 31.12.2023 r.
4.14. Wypracowanie i wdrożenie mechanizmu cyklicznych spotkań i bieżącej wymiany informacji między OWES a instytucjami polityki społecznej (obszar: działania OWES)	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja spotkań z OWES Platforma wymiany informacji – harmonogram spotkań, wzajemne 	MCPS, OWES	<ul style="list-style-type: none"> Zorganizowano i przeprowadzono spotkania z przedstawicielami OWES (10.02, 9.10). Udział przedstawicieli OWES w posiedzeniach Mazowieckiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej. Uczestnictwo w spotkaniach i wydarzeniach organizowanych przez OWES-y. Informowano się wzajemnie o planowanych działaniach. Ciągła współpraca – kontakty emaliowe, telefoniczne oraz osobiste.

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
	informowanie się o działaniach		
4.15. Prowadzenie działań profesjonalizujących kadre szkoleniowo-doradczą OWES w obszarze ES (obszar: działania OWES)	<ul style="list-style-type: none"> Szkolenia dla kadry OWES Sieciowanie doradców 	MCPS, OWES	<p>Szkolenia dla kadry OWES realizowane były w ramach 3-letnich projektów dofinansowanych ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego. W 2023 r. kadra OWES uczestniczyła w spotkaniu sieciującym sektora ES, które odbyło się w dniach 28-29.09.2023 r.</p> <p>Przedstawiciele OWES uczestniczyli także w wizytach studyjnych, które sami organizowali dla siebie oraz dla wspieranych PES lub osób zainteresowanych utworzeniem PES.</p> <p>Sieciowanie doradców realizowane było także w ramach spotkań sieciujących OWES.</p>
4.16. Prowadzenie działań na rzecz wzrostu zatrudnienia w PS (obszar: działania OWES)	Promocja ES – spotkania, informacje	MCPS, OWES	OWES i MCPS prowadzą działania informacyjne na temat zatrudniania osób wykluczonych w PS. Oferta OWES-ów w zakresie zakładania miejsc pracy przedstawiona jest na stronach poszczególnych organizacji. Na stronie MCPS znajdują się dane kontaktowe do poszczególnych OWES.
4.17. Monitorowanie wdrażania Planu (obszar: koordynacja ES prowadzona przez MCPS)	Funkcjonowanie MKRES, Rady Naukowej ES	MCPS	Zorganizowano jedno posiedzenie Mazowieckiego Komitetu Rozwoju ES (21.6.2023 r.) i jedno posiedzenie nowego Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego. Wśród członków Komitetu znajduje się przedstawicielka uczelni wyższych.
4.18. Wspieranie otoczenia sektora ES w planowaniu strategicznym w zakresie wykorzystania ES na rzecz społeczności lokalnej (obszar: koordynacja ES prowadzona przez MCPS)	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie doradcze (seminaria) Promowanie ES – pisma, materiały 	MCPS, JST	<ul style="list-style-type: none"> Kontynuowano współpracę z przedstawicielami JST – lokalnymi Rzecznikami Ekonomii Społecznej i Solidarnej (spotkania on-line, wizyty studyjne). Ponownie wysłano korespondencję do mazowieckich JST z informacją o możliwości podjęcia współpracy i powołania lokalnego RESiS. Udział w spotkaniach nt. ES w JST w ramach współpracy z RESiS.
4.19. Wpieranie wystąpień poszczególnych środowisk – m.in. poprzez zaangażowanie MKRES	Działania edukacyjne (materiały własne)/ informacja JST i instytucji otoczenia ES – spotkania, szkolenia	MCPS	Zorganizowano jedno posiedzenie Mazowieckiego Komitetu Rozwoju ES (21.6.2023 r.) i jedno posiedzenie nowego Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego. W nowym Komitecie uczestniczą przedstawiciele: 1) marszałka województwa, 2) wojewody, 3) jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa mazowieckiego, 4) podmiotów ekonomii społecznej, 5) wojewódzkiej rady działalności pożytku publicznego,

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
(obszar: koordynacja ES prowadzona przez MCPS)			6) związków spółdzielczych, 7) instytutów badawczych, 8) uczelni, 9) związków zawodowych, 10) organizacji pracodawców.
4.20. Patronaty MCPS i Marszałka Woj. Mazowieckiego nad działaniami, związanymi z ES (obszar: koordynacja ES prowadzona przez MCPS)	Promowanie patronatów jako elementu wzmocnienia rangi ES	MCPS	Od 2023 konkurs na MMES i konkurs fotograficzny odbywały się pod patronatem Marszałka Województwa Mazowieckiego.
4.21. Powoływanie i wspieranie Rzeczników Ekonomii Społecznej i Solidarnej wspierających rozwój ES w swoich środowiskach lokalnych (obszar: koordynacja ES prowadzona przez MCPS)	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania inicjujące • Liczba zawartych porozumień RESiS 	MCPS	<ul style="list-style-type: none"> • Zorganizowano spotkanie sieciujące dla RESiS w dniach 11-12.10.2023 r. Rzecznicy uczestniczyli także w spotkaniu sieciującym sektora ES, które odbyło się w dniach 28-29.09.2023 r. • Wysłano pisma do samorządów, które nie podpisały jeszcze porozumień w sprawie powołania RESiS. Podpisywanie nowych porozumień z JST w zakresie powoływania Rzeczników Ekonomii Społecznej i Solidarnej na Mazowszu - 14 nowych RESiS z 14 JST: gmina Błędów, pow. grójecki, gmina Celestynów, pow. otwocki, powiat ciechanowski, miasto Drobin, pow. plocki, gmina Izabelin, pow. warszawski zachodni, gmina Karczew, pow. otwocki, gmina Mochowo, pow. sierpecki, miasto Płock, miasto Pruszków, pow. pruszkowski, powiat radomski, gmina Radzymin, pow. wołomiński, gmina Wołomin, pow. wołomiński, powiat wyszkowski, miasto Ząbki, pow. wołomiński.
4.22. Prowadzenie badań i analiz na poziomie regionalnym i lokalnym określających kondycję ES w regionie oraz kierunki rozwoju ES z poszanowaniem transformacji ekologicznej z wykorzystaniem nowych technologii i cyfryzacji	<ul style="list-style-type: none"> • Badanie sektora ES • Analizy i dane statystyczne dotyczące sektora ES 	MCPS, OWES, UP, JST	<ul style="list-style-type: none"> • Wykonano badanie pt. Diagnoza zapotrzebowania na usługi edukacyjno-szkoleniowe dla podmiotów ekonomii społecznej z województwa mazowieckiego. Raport końcowy, Biuro Badań Społecznych Question Mark Sp. z.o.o, Łódź. • Prowadzono cykliczne analizy i badania liczebności PES w woj. mazowieckim. • Prowadzono kwartalną weryfikację sektora ES. • OWES i PUP-y oraz WUP nie prowadziły badań, analiz i statystyk dot. sektora ES na Mazowszu.

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
(obszar: działania wielosektorowe)			
4.23. Inspirowanie nowych rozwiązań związanych z rozwojem ES, w tym działań związanych z neutralnością klimatyczną i cyfryzacją (obszar: działania wielosektorowe)	Działania informacyjne	MCPS, OWES, UP, JST	MCPS: w dokumentacji konkursowej i projektach OWES-ów współfinansowanych ze środków samorządu województwa mazowieckiego zawarto zapisy zobowiązujące do działań w zakresie neutralności klimatycznej j i cyfryzacji. W 2023 r. ogłoszono i rozstrzygnięto konkurs dotacyjny wspierający działania na rzecz zielonej ekonomii społecznej, tj. wspierające rozwiązania dążące do neutralności klimatycznej. Zawarto jedną umowę na dwuletni projekt. Wsparciem w tym zakresie objęto 75 PES, w tym w 26 przeprowadzono doradztwo specjalistyczne, a w 22 PES opracowano strategię proekologiczną. OWES: 63 PES otrzymały wsparcie w zakresie cyfryzacji, a 56 PES uczestniczyło w doradztwie związanymi z ochroną środowiska i neutralnością klimatyczną.
4.24. Zapewnienie stałej współpracy między podmiotami sektora ES i jego otoczeniem (obszar: działania wielosektorowe)	Spotkania, debaty	MCPS, OWES, UP, JST	MCPS: Zorganizowano spotkanie sieciujące dla RESiS w dniach 11-12.10.2023 r. Rzecznicy uczestniczyli także w spotkaniu sieciującym sektora ES, które odbyło się w dniach 28-29.09.2023 r. W 2023 r. odbyło się jedno posiedzenie Mazowieckiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej (21.6) i jedno posiedzenie Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego (14.12).

Tabela 6. Szczegółowe działania w celu szczegółowym nr 5 wraz ze wskaźnikami oraz źródłami danych

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
5.1. Wspieranie PES w zakresie ich udziału w targach biznesowych (obszar: biznes)	Wspieranie inicjatyw PES (np. udział w targach biznesowych/ branżowych) – np. 2 rocznie	MCPS	MCPS: <ul style="list-style-type: none"> organizacja Targów Podmiotów Ekonomii Społecznej połączonych z Galą wręczenia wyróżnień w konkursie „Mazowiecka Marka Ekonomii Społecznej’ 2023” – CH Blue City, 1-2.12.2023 r. we współpracy z CIS zorganizowanie spotkania bezrobotnych z pracodawcami i PES pn. „Ryneczek pracy” w Markach w dniach 20-21.10.2022 r.

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
			OWES: Udział w 5 targach, na których poruszana była tematyka ES. Udział w 42 piknikach, na których promowano ekonomię społeczną.
5.2. Promocja i wsparcie tworzenia trójsektorowych partnerstw lokalnych (obszar: biznes)	<ul style="list-style-type: none"> • nadawanie MMES firmie odpowiedzialnej społecznie • szkolenia/wizyty studyjne/spotkania/targi dla przedstawicieli PES 	MCPS	MCPS: MMES 2023- 0, brak zgłoszeń. CIS Marki zorganizowało spotkania bezrobotnych z pracodawcami i PES pn. „Mareckie Targi Pracy” w Markach (5.10.2023 r.). Dodatkowo odbyły się Ryneček pracy w Legionowie i Targi Pracy na Pradze Południe w Warszawie.
5.3. Prowadzenie badań i monitoringu w zakresie określenia potrzeb/oczekiwań między biznesem a PES (obszar: biznes)	<ul style="list-style-type: none"> • Prowadzenie monitoringu (1 raz w roku) • Prowadzenie badań (1 raz na 2 lata) 	MCPS	Nawiązywanie kontaktu i zapraszanie do współpracy między MCPS a biznesem.
5.4. Inicjowanie współpracy między biznesem a PES (obszar: biznes)	Nawiązywanie współpracy na linii PES-biznes (promocja, informacja, edukacja, mentoring, współpraca – produkty o charakterze informacyjno-edukacyjnym; spotkania inicjujące współpracę	MCPS	Udział MCPS w spotkaniach z pracodawcami – targi pracy w Markach, Legionowie i na Pradze Południe w Warszawie.
5.5. Włączenie ES w proces kształcenia studentów	Współpraca z uczelniami wyższymi – pisma, spotkania, włączenie ES w programy studiów, współpraca badawcza,	MCPS	W 2023 r. ogłoszono i rozpoczęto realizację projektów dot. organizacji praktyk zawodowych dla studentów w PES. Zawarto 7 porozumień z uczelniami wyższymi, 18 porozumień z PES gotowymi na przyjęcie studentów. W 2023 r. praktyki studenckie odbyło 59 studentów.

Działanie	Wskaźnik produktu	Źródło danych	Opis działań
	partnerstwo w zakresie praktyk, prac naukowych		
5.6. Stały dialog z przedstawicielami administracji publicznej na rzecz rozwoju ES	<ul style="list-style-type: none"> • Spotkania, debata • Nawiązywanie współpracy z różnymi podmiotami adm. publ. 	MCPS, OWES	<p>Zorganizowano jedno posiedzenie Mazowieckiego Komitetu Rozwoju ES (21.6.2023 r.) i jedno posiedzenie nowego Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego.</p> <p>W nowym Komitecie uczestniczą przedstawiciele: 1) marszałka województwa, 2) wojewody, 3) jednostek samorządu terytorialnego z terenu województwa mazowieckiego, 4) podmiotów ekonomii społecznej, 5) wojewódzkiej rady działalności pożytku publicznego, 6) związków spółdzielczych, 7) instytutów badawczych, 8) uczelni, 9) związków zawodowych, 10) organizacji pracodawców.</p>

V. Zgłoszone problemy i potrzeby

Informacje o problemach oraz zgłoszone potrzeby wsparcia działań pozyskano z badania ankietowego przeprowadzonego wśród jednostek samorządu terytorialnego, powiatowych urzędów pracy oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie. Ankieta była do wypełnienia w okresie od 28 grudnia 2023 r. do 9 lutego 2024 r. W badaniu wzięły udział 123 jednostki samorządu terytorialnego oraz 35 urzędów pracy.

Problemy wskazane przez JST (odpowiedzi od 6 JST):

- 1) pięciokrotnie podkreślono, że na terenie danej gminy nie funkcjonują PES (lub tylko małe organizacje pozarządowe) oraz jest małe zainteresowanie tworzeniem PES
- 2) utrudniona możliwość na przeprowadzenie działań i ich monitorowanie w zakresie prowadzonych działań edukacyjnych i promocyjnych dotyczące społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych w zakresie inwestycji, zakupów i usług,
- 3) problem z oszacowaniem wartości budżetu jst, która była wykorzystana w 2023 r. przez PES na zlecenie świadczeń usług społecznych użyteczności publicznej i realizację zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego.

Potrzeby wskazane przez JST (odpowiedzi od 25 JST):

- 1) w czternastu odpowiedziach pojawiły się prośby dotyczące zorganizowania szkoleń i seminariów w zakresie ekonomii społecznej, w tym przedstawianie dobrych praktyk i spotkania z praktykami ES;
- 2) pięciokrotnie wskazano na organizację wizyt studyjnych, których celem jest poznanie sektora;
- 3) trzykrotnie zgłoszono pomysł na organizację spotkania informacyjnego dla mieszkańców gminy wraz z zaproszeniem już istniejących stowarzyszeń i grup nieformalnych;
- 4) dwukrotnie poproszono o wsparcie doradcze w zakresie ES, w tym w zakresie opracowywania lub aktualizowania dokumentów strategicznych (strategii, plany);
- 5) w dwóch przypadkach wskazano na konieczność organizacji szkoleń dla kadry zamówień publicznych i pracowników jst w sprawie stosowania klauzul społecznych zwłaszcza w postępowaniach inwestycyjnych;
- 6) konieczność zapewnienia pomocy prawnej i organizacji szkoleń dla PES, w tym w zakresie samego tworzenia PES, wybrzmiała w dwóch odpowiedziach.

Problemy wskazane przez urzędy pracy (2 UP):

- 1) wątpliwości związane z interpretacją przepisów dotyczących realizacji działań we współpracy z centrum integracji społecznej;
- 2) urząd przez cały 2023 rok informował o możliwości skorzystania z pomocy zw. z ES, nie udało się nawiązać współpracy z żadnym podmiotem ekonomii społecznej.

Potrzeby wskazane przez urzędy pracy (7 UP):

- 1) wsparcie eksperckie i szkoleniowe oraz przedstawienie nowych rozwiązań prawnych, wskazanie źródeł finansowania dla PES oraz przybliżenie praktycznych aspektów działalności spółdzielni socjalnych osób prawnych i fizycznych (4 odpowiedzi);

- 2) zapewnienie materiałów informacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych z zakresu ekonomii społecznej (1 odpowiedź);
- 3) szkolenie merytoryczne w zakresie realizacji działań we współpracy z centrum integracji społecznej;
- 4) spotkania z instytucjami i podmiotami z zakresu ekonomii społecznej, wymiana doświadczeń, budowanie sieci kontaktów, wymiany wiedzy lub dzielenia się doświadczeniem – networking.

VI. Podsumowanie działań realizowanych w 2023 rok

W nawiązaniu do zaprezentowanych w rozdziale III i IV danych, działania realizowane w ramach „Planu Rozwoju Ekonomii Społecznej na Mazowszu na lata 2021–2030” były prowadzone zgodnie z określonymi założeniami i kierunkami. Należy podkreślić, że:

1. Podjęto szereg działań związanych z kampaniami społecznymi promującymi ES na Mazowszu – prowadzenie profilu FB „Mazowiecka ekonomia społeczna” z aktualnościami dot. sektora ES, artykuły w kwartalniku „Społecznie pozytywni”. Podnoszono także rangę i zakres oddziaływania PES poprzez targi oraz organizację siódmej edycji konkursu fotograficznego.
2. Wspierano przedsiębiorstwa społeczne w zakresie ich promowania, szkolenia (szkolenia tematyczne, wizyty studyjne, doradztwo) oraz koordynacji w zakresie nawiązywania współpracy z różnymi środowiskami. Były to działania wykonywane przede wszystkim przez OWES, przy współudziale MCPS i urzędów pracy. W wachlarzu realizowanych działań znalazła się promocja PS, szkolenia, wizyty studyjne, działania informacyjne i rzecznicze oraz doradcze dla PS, a także podejmowane w środowisku JST, jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz środowiska lokalnego.
3. Usługi reintegracji społecznej i zawodowej są podstawową płaszczyzną działania podmiotów reintegracyjnych. Zrealizowano działania szkoleniowe, wizyty studyjne, oferowano wsparcie doradcze i informacyjne, m. in. związane z powstawaniem nowych podmiotów. Odbyły się spotkania sieciujące podmiotów reintegracyjnych – fora CIS i WTZ. Były to wartościowe spotkania zacieśniające relacje wśród różnych podmiotów, a także zapewniły pole do wymiany doświadczeń oraz formułowania postulatów na rzecz całego środowiska.
4. W działania na rzecz rozwoju mazowieckiej ES zaangażowane były instytucje samorządowe, w tym MCPS, urzędy pracy, a przede wszystkim ośrodki wsparcia ekonomii społecznej (projekty unijne i projekty ze środków Samorządu Województwa Mazowieckiego). Podjęto szereg działań ukierunkowanych na rozwój miejsc pracy w sektorze ES, m. in. poprzez działania doradcze, edukacyjne, informacyjne i rzecznicze. Część działań była realizowana w mniejszej skali, m. in. ze względu na kończącą się perspektywę finansową środków unijnych (Regionalny Program Operacyjny Województwa Mazowieckiego na lata 2014–2020).
5. Współpraca z administracją publiczną, nauką i biznesem przebiegała z różną intensywnością. Współpraca z administracją ogniskuje się na posiedzeniach Mazowieckiego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej, przekształconego w Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego.

Działalność z uczelniami wyższymi skupiła się na nawiązywaniu współpracy. Przedstawiciele uczelni wyższych uczestniczą w pracach wyżej wymienionego komitetu oraz zaangażowani są w kapitułę konkursu fotograficznego. Przedstawiciel uczelni uczestniczył także w spotkaniu sieciującym WTZ.

W kontaktach biznesowych nawiązano szereg relacji oraz promowano mazowieckie PES jako wykonawców usług i twórców różnych produktów. Szukanie pola do współpracy na linii PES – biznes jest niezmiennie bardzo wymagającym działaniem.

W 2023 r., zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej oraz wnioskami, zawartymi w raporcie z monitoringu za 2022 r., przeprowadzono proces aktualizacji dokumentu strategicznego.

Proces konsultacji i przyjęcia dokumentu przez Zarząd Województwa Mazowieckiego zakończył się w 2024 r. Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2023–2030 został przyjęty uchwałą nr 507/477/24 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 5 marca 2024 r.